

Internetconsultatie Vereenvoudiging banenafspraken en quotumregeling

27 maart 2020

FNV, CNV en VCP

- Met dit wetsvoorstel wordt er een volstrekt fout signaal afgegeven. Sinds de start van de banenafspraken voldoet de overheid niet aan het afgesproken aantal banen en neemt dus onvoldoende arbeidsbeperkten in dienst. Wij concluderen dat de overheid zich dus niet aan zijn eigen normen houdt.
Pijnlijk is de reactie van de overheid hierop. Eerst werd de boete die volgt op het niet voldoen aan de aantallen opgeschort (2018) om vervolgens het onderscheid tussen het aantal afgesproken banen voor de markt en overheid helemaal op te heffen.
Er liggen inmiddels wel mooie plannen voor de overheid, maar dat wil nog steeds niet zeggen dat deze tot uitvoering gebracht gaan worden.
Wij stellen vast dat de voorbeeldfunctie die de overheid heeft ten aanzien van de banenafspraken, sterk tekort schiet, zowel als wetgever als uitvoerder.
- In de MVT wordt gerefereerd aan het Sociaal Akkoord om de quotumregeling al dan niet te activeren. In het Sociaal Akkoord is ook afgesproken dat er een doelstelling komt voor het aantal te realiseren banen voor de marktsector en één voor de sector overheid. Wij vinden het kwalijk dat deze afspraak in het Sociaal Akkoord zonder overleg afgeschaft wordt.
- De bonden verbazen zich erover hoe er met twee maten wordt gemeten; voor de werkgevers telt een baan voor de banenafspraken als één (hele) baan als deze 25,5 uur bedraagt. Voor de arbeidsgehandicapte werknemer leidt alleen een fulltime baan als hele baan die leidt tot het minimumloon. De meesten met bijstand komen met een baan van 25,5 uur niet uit de bijstand; daar een baan van 28 uur voor nodig. En dan zit men pas op een inkomen van 70% van het minimumloon.
Wij willen voor de arbeidsgehandicapte werknemer dezelfde erkenning als voor de werkgevers, zodat voor iemand *die naar vermogen werkt* ook zijn baan als een volledige baan telt en in ieder geval minstens op het minimumloon betaald wordt.
- Wij streven naar een inclusieve arbeidsmarkt waarmee bedoeld wordt dat alle bedrijven inclusief zijn en dat niet een deel van de bedrijven de verantwoordelijkheid afkoopt. Om die reden zijn we ook tegen de mogelijkheid van inkoop van diensten die dit wetsvoorstel mogelijk maakt. Met de vereenvoudiging van de inkoop van diensten komen werkgevers in de verleiding weinig inspanning te plegen om het eigen personeelsbestand uit te breiden met mensen uit de banenafspraken. Om tot een inclusieve arbeidsmarkt te komen is dat een onwenselijke ontwikkeling. Inkoop van diensten kan leiden tot afkoop van verantwoordelijkheid.
Inclusief betekent ook banen door de hele organisatie en op elk niveau. Het gevaar van inkoop van diensten is dat dit alleen laaggeschoolde functies betreft, zoals bijvoorbeeld de sectoren catering en schoonmaak. Staatsecretaris van Ark benoemde deze sectoren namelijk als veelbelovend.
De vrees is dat bij de overheid de focus te veel komt te liggen op het realiseren van banen in het kader van de banenafspraken door middel van inkoop van diensten. Dit mag niet ten koste gaan van arbeidsplaatsen met een hoger opleidingsniveau die onder de banenafspraken vallen. Het rapporteren over de geleverde prestaties is van belang.
- De vereenvoudiging van inkoop van diensten is nadelig voor de mensen voor wie stabiliteit belangrijk is. Mensen met een arbeidsbeperking vormen een kwetsbare groep op de arbeidsmarkt. De bonden willen dat deze mensen een stabiele positie op de arbeidsmarkt geboden wordt. Dit betekent dat er sprake moet zijn van een duurzame werkplek. Indien er sprake is van mensen die in dienst zijn van een uitlenende organisatie, kan er weliswaar sprake zijn van een langdurig (duurzaam) dienstverband met die organisatie, op de feitelijke werkplek hoeft daar geen sprake van te zijn. Die kan een (heel) tijdelijk karakter hebben. Tot nu toe is er nauwelijks zicht op de banen die zijn ontstaan door de banenafspraken. De kwaliteit van banen is belangrijk en hier moet

meer aandacht voor komen. Er is meer inzicht nodig door onderzoek te doen naar de banen van de banenafpraak in zowel de markt als bij de overheid en te monitoren. Duurzaamheid van banen, persoonlijke ontwikkeling, zeggenschap van de werknemer, arbeidsvoorwaarden en arbeidsomstandigheden zijn voorbeelden van belangrijke elementen.

- Met de mogelijkheid van inkoop van diensten wordt voorbij gegaan aan een belangrijk effect van de huidige quotumregeling. Dat is namelijk het zichtbaar maken dat een bedrijf onvoldoende werkgelegenheid biedt voor arbeidsbeperkten (blamen en shamen). In het voorgestelde systeem is dit veel minder zichtbaar. Hierdoor zal het effect van blaming en shaming geminimaliseerd worden en de kans dus groter dat werkgevers hun boete gewoon accepteren. Onderbouwing hiervan is dat de overheid afgelopen jaren regelmatig negatief in het nieuws is gekomen als het gaat om het niet voldoen aan de banenafpraak. Wij hebben voorgesteld om jaarlijks te publiceren welke bedrijven wel/niet voldoen aan de aantallen. Dit voorstel is helaas niet overgenomen.
- Wat ons aanspreekt in dit wetsvoorstel is dat de kosten van de bonussen betaald worden door de slecht presterende bedrijven wanneer het quotum geactiveerd wordt.
- De bonden hebben in aanloop van dit wetsvoorstel voorgesteld om een inclusiviteitsheffing in te voeren en zo in te richten dat het duurzame banen stimuleert. Dat zou kunnen door de inclusiviteitsheffing jaarlijks te laten oplopen zolang iemand in dienst blijft. Het voorgestelde systeem bevat geen prikkel tot vaste aanstellingen. Dat vinden wij een gemiste kans.